

Aspirine:

200 jaar een wondermiddel

Lucas van den Hoeven

MGZ - 19e jrg.
okt. 1991
p. 55

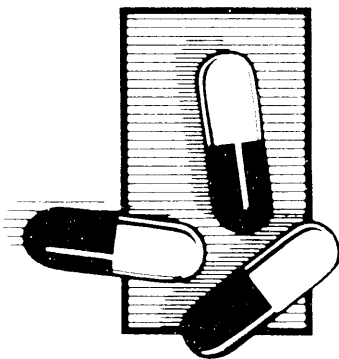
Geschiedenis

In 1763 schrijft de anglicaanse dominee E. Stone een brief aan de Engelse Koninklijke Maatschappij voor de Geneeskunde over zijn experiment met salicine. Deze stof verkrijgt hij uit de bast van een wilg. Hij meent dat het middel koortsverlagend en pijn verminderend werkt. Tot dan toe is het alleen bij de plaatselijke bevolking bekend. In de volgende 100 jaar ontwikkelt de chemische wetenschap zich zodanig, dat men het natuurprodukt via een scheikundig proces kan namaken. Dit levert als voordeel op, dat men steeds over een zuivere stof van gelijkblijvende kwaliteit kan beschikken. In 1897 slaagt Bayer onderzoeker F. Hoffmann erin om het natuurlijke produkt na te maken. Men brengt het op 1 februari 1899 onder de merknaam Aspirine op de markt. Via het verwerven van een patent beschikt het bedrijf voor 20 jaar als enige over het verkooprecht. Via wereldwijde marketing wordt de merknaam 'Aspirine' tot een begrip, dat iedereen kent. Het drogisterij-middel verwerft zo'n grote plaats in de samenleving dat auteurs als Kafka, Thomas Mann, Hasek, Greene, Wallace en Walschap het in hun literaire werk vernoemen.

Marketing

Na afloop van het patentrecht, mogen andere producenten ermee op de markt komen. Maar alleen onder de scheikundige verbindingsnaam van de werkzame stof, dus onder 'acetylsalicylzuur'. Dit laatste noemt men het generieke of merkloze geneesmiddel, dat veel goedkoper is. Zo kost het laatste 9

cent per pil en die van Bayer maar liefst 23 cent per stuk. Zo'n 250% verschil dus, alhoewel beide dezelfde werkzaamheid bezitten. De pijnstillersmarkt omvat vele produkten. Er valt voor de producenten immers geld te verdienen. Er zijn 53 verschillende

pijnstillers te koop, doch het gebruik van het merendeel ervan ontraadt het Farmacotherapeutisch Kompas, dat de Ziekenfonds Raad uitgeeft. Alleen paracetamol, Acetosal en Acetylsalicylzuur beveelt het Kompas aan. Consumenten moeten zich dus niet door allerlei wervende reclameteksten laten misleiden. Zij kunnen zichzelf dus veel geld besparen door bij apothekers en drogisten naar merkloze of generieke geneesmiddelen te vragen.

Toepassingen

Het middel gebruikt men in het algemeen als een pijnstiller bij koorts, griep en verkoudheid. Het bestrijdt spit, hoofd-, kies-, zenuw-, spier-, menstruatie-, en reumatische pijn. Alhoewel het middel een groot wer-

kingsgebied bestrijkt, is het niet ongevaarlijk. Het geeft ook bijwerkingen, zoals maagbloeding, leverschade en vertraagt de bloedstelping. Astmatische patiënten kunnen er een overgevoeligheid voor vertonen en juist daardoor een aanval ontwikkelen of flauwvallen. Zij die antistollingsmiddelen gebruiken of in verwachting zijn, zouden het niet moeten gebruiken. Ook na het drinken van alcohol is het slikken ervan niet verstandig. Kinderen kunnen sporadisch het Reye-syndroom oplopen, wat dodelijk kan zijn.

Na 200 jaar acetylsalicylzuur gebruik weet men nog steeds niet hoe het middel precies werkt. Zo menen sommige onderzoekers dat een lage dosis ervan helpt bij het voorkomen van hartaanvallen, verlammingen en bloedstolsels. In Scientific American van januari 1991 bericht men over de nieuwste theorie van Sir J.R. Vane, die in 1982 de Nobelprijs kreeg. Hij verklaart de biochemische werking ervan op grond van het prostaglandine-effect van aspirine. Deze stof stimuleert de afweer ingeval van weefsel beschadigingen. Toch kan hij nog niet de biologische interactie binnen de cel verklaren. Na 200 jaar onderzoek, weet men dus nog niet hoe aspirine nu precies werkt. Het menselijk lichaam blijft onderzoekers voor raadsels stellen.